

CONFITERIA

La
Escuela
de
Cortatoca

1 cent.^s

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRÓNICA

EL DIUMENJE A BARCELONA

BARCELONA 'ls diumenjes presenta l'aspecte de una ciutat alegre. La febre del treball, l'animació atrafegada que bull per sos carrers els d'as de feyna, se transforman els diumenjes en una febre y en un' animació molt distintas, que no tenen per objecte la lluyta pel tros de pa, sino l'afany de distreure's, explayarse y divertir-se.

Convida a ferbo 'l clima benigne de la ciutat, que ni en el rigor de las estacions més fortas, ni en plé estiu, ni en lo més crú del hivern, deixa de convidar a eixir al carrer y a escamparse pels alrededores hermosos y pintorescos. May la calor es tan abrusadora que no la mitiguin las frescas alenadas de la marinada; may el fret es tan viu que no 'l temperin las calentonas ulladetas de vellot enamorat que de gayrell li llansa 'l sol de hivern.

Una gran part de la població, que durant els sis d'as de la senmana viu condemnada a llargues reclusions en la botiga, en l' escriptori, en l' oficina, en l' obrador, en el taller ó en la quadra de la fàbrica, espera 'l diumenje ab delitós afany, y saluda la seva arribada ab aquella alegria íntima que infundeix en l' esperit la possibilitat de rompre, en que sigui pel curt espay de una jornada, la fastidiosa monotonía de l' existencia. Tothom sent com una formigor que 'l tren de casa, llansantlo a fora, al carrer, a respirar 'l ayre lliure, a ser una gota més de l' humana corrent que tot ho invadeix y per tot arreu circula.

La mateixa paraula *festa* no té cenyit son significat a la mera idea de paralisació del treball, ó de passeiu descans; vol dir ademés expansió, alegría, divertiment, gaubansa...

Ja desde bon matí 's diferencia notablement el diumenje dels demás d'as de la senmana. No 's venhen els diumenjes las collas de treballadors qu' embolcallats en las primeras clarors del crepuscul, s' encaminan presurosos, decidits, a sos afers, esparpillant a forza de moviment ambulatori la torpesa de la son interrompuda per l' estímul del deber. Molts d' ells fan matinalada. ¡Y qué n' es de bona sisquera un día, cada set, la calor tebia dels llensols!...

Las Ramblas que constitueixen l' espina dorsal de la ciutat vella, ofereixen un aspecte de tranquil·litat serena. No 's veu passar un carro per las avingudes laterals: no hi circulan més que omnibus y tranvías. Per dessota dels arbres, transeunts vagarosos, y per entre mitj d' ells obrintse pas, criadas de servey, ab las cistellas plenas a curull, que venen de fer sas provisions del mercat de la Boqueria, millor assortit els diumenjes que 'ls demás d'as de la senmana.

Las floristas arreglan sas paradas en las taulas de la Rambla de las Flors, inunda da de perfums suaus. Algunas no 's limitan a vendre'n, sino que ademés

recullen las que 'ls hi tiran els joves y altres que sense serne, no saben estarse de pagar tribut als esplays de la galanteria.

Més amunt, en la Rambla d' Estudis, s' hi instalan els aucellaires y venedors de gabias, atrayent als curiosos y aficionats ab la varietat ornitológica de la fauna indígena y de la fauna exótica, ab els enginyos propis pera cassar volatils y ab las construccions de fusta y fil-ferro pera tenirlos comodament instalats a domicili.

Pululan per entre mitj dels transeunts dotzenas de venedors de diversos articles; lleminaduras, objectes d' escriptori, quincalla y joguinas més ó menos enginyosas: bombas de goma, molins de vent, pape llonas de paper que a favor de una goma que s' caragola volan enlayre y ratetas de cartró ó de pasta, que per un sistema idéntich rastrejan per terra.

Y d' hora en hora veureu la Rambla transformada per complert. Cap allá al mitj-día l' omplena de gom a gom la multitud endiumenjada. Si volen veure noyas macas, elegantment vestidas, aneuhi a n' aquesta hora. Molts venen de missa ab sas mamás y van a la Rambla a lluhí 'ls drapets, el sombrero extremat, els peus ben calats, l' hermosura y 'l rumbo. Sant Jaume, el Pi, Betlém, Santa Ana hi abocan son contingent vistós de candidatas al sant matrimoni y a la condició de mamás polítiques. Ja al sortir de aquellas iglesias han de passar per una doble fila de jovent que las llambregan ab cobdicia ó las obsequian ab un requiebro. Molts d' ellas el paladejan fent el serio.

La riuhada remonta la Plassa de Catalunya y 's dilata pel Passeig de Gracia, prenent a l' hivern l' avinguda de la dreia inundada, de un sol de gloria, y al estiu la de la esquerra, ombrejada pel batiment de las casas. ¡Y alal Amunt y avall, ab pas pausat esperant l' hora del ápat quotidiá, mentres la banda municipal en l' encenhament de la Gran via llansa al espay las afinadas notas de sos instruments.

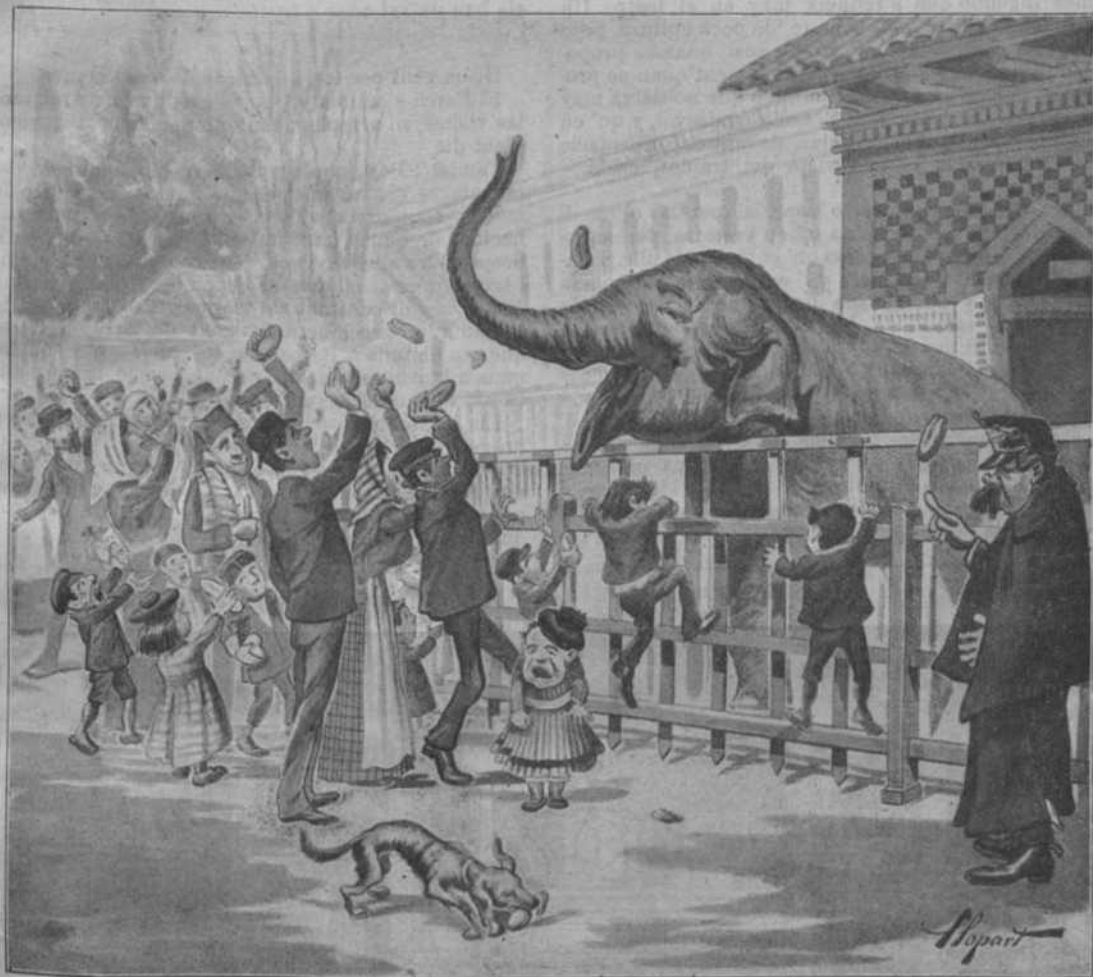
Contaren per centenars las personas que van ab el seu paquetet de pastes y confitures lligat ab cintas y ab una vaga que penja de la mà. Las pasteles y colmados tots els diumenjes del any fan el seu agost. El poble barceloní es golós y lleminer sols un día a la senmana.

A las primeras horas de la tarde, la Rambla ja es tota uni altra. Si hi ha transeunts no hi ha passejants. Lo que més hi abunda son las glopadas de gent que s' encaminan als cafés y sobre tot als teatros.

Una mica més tart hi fan la seva aparició las criadas de servey. ¡Pobras Menegildas! Han rentat els plats ab quatre esgarrapadas, s' han vestit y emplaynat en un santiamén, y jalsa, a boleyo!

Las amigas se troban; las fillas de un mateix poble se reuneixen. Vevegadas avansan en rengleras de sis y de vuyt agafadas pel bras, rihent y bojejant. Cada una busca la seva conveniencia. Fácilment troban xicot, y algunas el tenen ab uniforme. Seguiu els balls públics, els cinematógrafos, els teatros, y per tot ne trobareu. Recorreguen tots els

LO QUE DIU L' "AVI," (per J. Llopart)

—¡Ay, Senyor! ¡Quin bé de Deu de llonguets!... ¡Si cada día fos diumenge!

punts de concurrència, el Paralelo, el Passeig de Gràcia, la Gran via, la Rambla, els Molls, el Parch de la Ciutadella y veuren per tot serafins d'aygüera disfrutant, casi sempre acompanyadas, la festa del diumenge. Ellas solas constitueixen una de las notias més típicas, més característiques de la ciutat en semblant día.

Algunes, anyoradissas de la terra aragonesa de hont procedeixen, se'n van a las barracas del peu de Montjuich a ballar la jota. ¡Y ab quina fruició la de Montjuich! ¡Y ab quin remanent d'ancas y ma-neig de brassos l'acompanyan!

Las horas de la tarde passen lleugeras, ràpidas, com una exhalació. Hi ha que tornar als fogons... las mestresses renyan si s'hi va després de las set. L'últim esplay es el de la despedida, y aquesta per una gran part d'ellas té lloch en la Rambla de Canaletas, en la desembocadura de la Plassa de Catalunya. Forman totes juntas ab els seus xicots una muralla espessa. L'element militar hi predomina, de tal manera que si algún día l'general hi enviés cornetas a tocar llamada y formació, la major part de la guarnició de Barcelona quedaria formada en aquell punt.

A la tarde del diumenge hi ha gent per tot.

Els cafés, las cerveserías, els bars, lo mateix els senyorils, que 'ls populars, igual els de la Plassa de Catalunya y Passeig de Gràcia, que 'ls del Paralelo y dels barris de Ribera esclatan de gentada.

Lo mateix els teatros y altres sitis de diversió: desde 'ls més modestos, als més encopetats, siga la que 's vulla la funció que s'hi dongui, tots fan plè. Tant es aixís que 'ls empresaris, al combinar la temporada, prenen com a base segura dels seus càlculs las duas entradas del diumenge, y en espe-cial la de la tarde.

Y 'l públich respón sempre, indefectiblement. Coneixedor de aquesta propensió del públich barceloní, va comensar l'empresari Elías a construhir teatros de gran cabuda, que li permetessin fer cada diumenge ó día festiu menjar de llop. El gran què es despatxar moltas entradas, encare que sigui a preus baratíssims, que molts pochs fan un molt.

Per aquest motiu Barcelona es potser la ciutat del mon hont se donan espectacles teatrals més variats y a preus més módichs.

El diumenge a la tarde se representan ó s'exhibeixen en els escenaris las obras més sensacionals, las més celebradas, las que han tingut més éxit, las

més vistosas. Y l' públich que acut á véurelas es el més ingenno que s' reuneix may en el teatro. Un públich verje, plé de bona fé, de poca cultura, pero molt impresionable, que riu de gust quan se proposan divertirlo, y s' conuen fonament quan se proposan emocionarlo. Es el públich que no deixa may sense eco un xiste ó una picardia qualsevol, y qu' en cambi els ulls li espurnejan davant del espectacle de la desgracia, y á la vista del traïdor, crida:— ¡Mateu-lo!...

Mostra una predilecció especial per las obras d' espectacle, ben decoradas y ben vestidas, per aquellas obras enlluernadoras qu' entran pels ulls. També la música l' seduïeix y l' encisa, y ja no sols la saragatera y adotzenada de las obras del género xich, sino també las de la óperas més celebradas del repertori usual.

Hi ha que veure 'l Liceo, las tardes del diumenge en que s' hi dona funció. ¡Y quín contrast més viu ab el públich de la nit, el de la tarde! Aprofitan l' ocasió de anarhi las familias de costums morigeradas, poch amigas de retirar tart y las personas poch aficionadas á lluhir. En casi tots els palcos y butacas de propietat s' hi veuen nens y nenas, fills ó coneguts dels propietaris, radiants de infantil sa-

tisfacció. Com que han fet bondat, els seus papás els han deixat anar á teyatol!...

Hi ha gent per tot, á la tarde dels diumenges!

El Parch s' anima y l' Avi llegendari may reb tan- tas visitas, ni arreplega tants llonguets com en semblant día.

També 'l Port, quals traballs restan totalment paralitzats, se ven invadit per la gentada que recorre 'ls molls y contempla 'ls barcos atracats, respirant emanacions de quitrá barrejadas ab las salitrosas que s' desprenen de las ayguas. Son molts els que s' embarcan, ja en las llanxetas, ja en las golondrinas que fan un seguit continuu de viatjes del embarcader de la Pau á la Barceloneta. La gent de terra endintre, que tan abunda á Barcelona, sol ser la més aficionada á la contemplació del mar, per lo mateix qu' es per ells un espectacle nou.

En las escolleras hi veuen sempre numerosos pescadors de canya, verdaders Jobs de l' ofició, per la paciència ab qu' están esperant que piquin. Y tenen sempre miradors casi tan pacients com ells mateixos, ansiant veure sortir agafat al am un llobarro quatejant ó un congre caragolantee.

A SANT JOSEPH DE LA MONTANYA (per Picarol)

Negociat de miracles.—L' hora del despaig.

EL DIUMENGE (per R. Miró)

Segons el Diccionari de l'Acadèmia.

Segons la llei del Descans.

"DOMINGO:—Primer dia de la setmana, dedicat al Señor."

"DOMINGO:—Primer dia de la setmana, dedicat al dependient."

Desde allí sentireu el continuu escopeteig del tiro de coloms de Miramar. Sembla una batalla.

Y si us arribeu a Montjuich trobareu sempre animada la montanya: gent per tots els camins y viarays: rotllos que berenan, y en totes las fonts una concurrencia alegre y bulliciosa. De la ciutat atapada que s'exten al peu de la montanya puja una remor confosa, una especie de zum-zum de buch d'abelles en plena activitat.

Barcelona's diverteix. El Paralelo bull y espigreja en infernal algarabía, confonentes el toch de las campanas, ab l'estrépit del bombo, el só escandalós de las orgas y 'ls crits dels que á la porta de las barracas incitan al públich á entrar á veure 'ls espectacles més extranyas. L'agregtor dels bunyols empesta l'atmosfera. Allá troban las classes proletarias la seva expansió.

Al mateix temps en el Passeig de Gracia se desplega la triple ó quádruple corrua dels bruniats carruatges, que fan la cinia, donant voltas y més voltas per l'avinguda central. En ells passejan sa encarcerada serietat las nostras classes altas, en luxosa ostentació.

El Paralelo, Passeig de Gracia dels pobres, y 'l Passeig de Gracia, Paralelo del rics, marcan clarament, sobre tot el diumenge á la tarde, la separació de classes en aquesta ciutat, per altra part, eminentment democrática, ahont ans per tot arreu, els diversos estaments se barrejavan. Ha sigut menester que Barcelona s'engrandís extraordinariament pera que-

dar establerta aquesta especie de divisoria social.

La ciutat, el diumenge á la tarde, se pot dir que vessa. Els qu'eran avans pobles independents, units avuy á la gran aglomeració urbana, per virtut de una llei que's limitá á sancionar un fet, coneixen també la festa del diumenge, per la gran animació que reyna en ells.

Desde las primeras horas de la tarde 'ls tranvías de todas las líneas son presos al assalt. Milers de barcelonins se'n van á disfrutar els bons ayres y las bonas vistas en la part alta de la ciutat, en la falda de la vehina serra, ó en la cima de las montanyas. Pel carrer Major de Gracia, pel Passeig de la Diputació, pel de la Bonanova circulan espessos formigueigs humans, ansiosos d'esplay. Moltes de las torres de recreo que 'ls sis dias de la setmana restan tancadas, s'obran els diumenjes.

Ja ve de molt temps enllá que 'l bon barceloní's mostra aficionat á tenir torra, propia ó llogada, pera donarse 'l gust de passarhi ab la familia la diada del diumenge. Ab la faciitat de comunicacions, moltes de las torres d'avants s'han transformat en casas de lloguer, y algunas que no han perdut encare 'l seu carácter, son habitadas tot l'any. Pero aixó no impedeix que n'hi haja encare moltes, moltíssimas destinadas exclusivament al esplay dels dias de festa ó á residencia temporal de las familias, durant els mesos de calor més forta. Y continua-

ment se 'n contruïeixen de noves, cada vegada més enllà y més amunt, com fugint de l'aglomeració urbana, en busca d'espai, ayre y vistas, tot lo qual se troba millor tant quant més s'eleva el seu emplaçament, per la falda de las montanyas.

Sas altas parets de tanca reclohen las comoditats senzilles de la nostra burgesia, aixis com son caràcter retret y son esperit eminentment individualista.

La distracció predilecta dels moradors de las torres consisteix en el cuidado de uns quants arbres fruyters y en el cultiu de las flors. Tot l'any n'hi ha de flors en el nostre clima benigne, y's poden recrear ab la seva hermosura y ab els seus perfums els que las tenen y las miman, y al tornarse'n á Barcelona, cap al tart, se las emportan á pomells, com un recort agradable de la jornada del diumenje que acaba de transcorre y un estímul y una esperansa pera 'l diumenje vinent.

Els pobres que no tenen torre ni jardí, buscan la seva expansió pels llocs de la montanya encare no acotats. Allà, sota dels pins, obrintse pas per entre las ginesteras y 'ls arboçosos, respirant á plé pulmó 'ls perfums de la farigola y 'l romaní, disfrutan y gosan, se fortifican y's rejoyeneixen. La mare Naturalesa 'ls hi ofereix sense regatejar els seus dons més admirables. A falta d'una torre tançada de parets, els deixa esplayar colectivamente en aquella gran finca de rústega bellesa, tant com més rústega més grata y més sana.

Y veuren á las animadas collas, cap al tart, baixant á ciutat, alegres y satisfetas, portant també 'ls seus rams de perfumadas herbas, els seus manats de daurada ginesta, las sevas brancas d'arboçer ab la carmesina cirereta de pastor ressaltant entre 'l vert de las allancetadas fullas... Avansan cantant... No hi ha un borratxo.

Y una vella dita barcelonina sembla ressonar en tots els cors:

«Barcelona es bona
si la bossa sona.
Sone ó no sone,
Barcelona es bona.»

P. DEL O.

HUMORADA (per Ida)

«Qui no treballa no menja Ni va bonich al diumenje»

Héuse aquí transparenta
l'idea dels nostres avis
en un de tants ditzos sabís
del vell poble català.

Tancan dos versos senzills
un curs de sociologia
qu'encare avuy convindria
qu'estudiessin nostres fills.

En ella, ab gracia punxant
s'hi afirma á tall de sentència,
que 'l dret de viure ab decència
sols s'adquireix treballant.

Nostre poble, que d'antich
el treballar té per norma,
el diumenje es molt conforme
que pretengui anar bonich.

Pel que viu de panxa al sol
dat á la ganduleria,
aquest día será un día
com un altre qualsevol.

Pro á Barcelona, veyent
las cosas d'altra manera,
el diumenje 's considera
com un aconxeixement.

Pel poble treballadó,
es un día á la senmana
que sa febre cotidiana
té un moment de remissió.

Per dirho ab frase gentil
es, lo que 'l poeta 'n diria:
el seu llumet de poesia
rodejat de prosa vil.

Es pel que sempre ha viscut
al taller encadenat,
un día de llibertat
cada sis d'esclavitut.
Es un rato d'expansió
per la família encongida.
Un redol de la vida
en son aspecte milló.

El moment de sobreixir
aquesta gran olla humana
que durant una senmana
se reventa de bullir.

Es per tots els estaments,
classes, edats y opinions,
una font de sensacions
y de gustos diferents.

El que surt tot passejant
y es amich de rodar socas,
se distreu dant pá á las ocas
y dibent Avi al elefant.

Tothom, qui menos qui més,
més tart de l'hora deguda
el diumenje 's lleva, 's muda
y já té 'l maco pels carrés!

El qu'és músich, va á frufí
gratuitament al mitj día
á una banda de Gran Vía,
la banda de 'n Sadurní.

Tot Barcelona gomós,
tota la elegancia-andando,
se'n va al carrer de Fernando
surtint de missa á fer 'l ós.

Aquests tenen la fortuna
mentre algú de rabia 's penja,
que per ells sempre 's diu... menja
quan per molts es diu... dejuna.

Contradint el ditxo antich,
avuy qui menos treballa
es qui més grassa la balla
y va sempre més bonich.

Resignació y endavan!
Com avuy entre la línia
de cotxes, els rics la sinia,
potés un día rodaran.

Pro mentres ve aquest moment,
y si per cás triga massa,
fa bé qui la vida passa

tant com pot alegrement.

Felís, qui 'l diumenje espera,
tant si es per aná á sarau,
com als Lluïsos de Sant Pau
ó als dimonis de Sant Pere!

Felís, aquell bon minyó
que va al tentro ab la xicota...
si d' escudella ab pilota
porta replé 'l pabidó.

Felís, el marit model
que porta dona y criaturas
á fer mil endiabladuras
al carrer del Para-let.

Felissos, aquells soldats
que 's desfan á Canaletas,
soldants ab unas raspetas
que 'ls deixaran desarmats

EL PARALELO

Es diumenje y fa sol; cal anar al Paralelo. Allá tothom hi concorre. Hi va 'l menestral de pontifical y la senyora Tuyas plena de flochs y agullas. El pinxo ab la boquilla d' ámbar fals y l' habano de contrabando, la petxera encartonada, el gech curt y las calsas amplas, ab el clavell y la gorra de seda. Els soldats á collas y las minyonas á remadas.

D' amagatotis, fent el desentés, també hi compareixen els senyors; se senten bon xich astrólechs de las estrellas del Paralelo.

Els salta tanelles, que no han volgut voltaria á «La Serpentina» ab el clássich mocadoret al coll, l' abrich

DAVANT DE CANALETAS (per Pícarol)

La despedida de las "Menegildas".

Aquell, amich ó enemich,
que menja perque treballa,
y al diumenje salta, ó balla
y disfruta anant bonich,
felís éll, que pot lográ'
que no pesi en sa conciencia
aquella justa sentència
del vell poble catalá.

Si tots obressim aixís,
aquí no més faltaria...
ser Diumenje cada día
perque tothom fos felís.

PEP LLAUNÉ

al bras y á la boca la gatzara, també hi compareixen.

Las modistas de gesto alegre, nlls de perdiu y boca esbojarrada, caminan á sis ó set de rengle, ab pas d' anell de ciutat, á davant d' ells. Els miran traidorament. ¡Ay que m' has dat, bojtal... Paraulas venen y rialletas van.

Totas las orgas tocan.

Al Teatro Nou funció. Als Cacauhets també funció. Al Saló Arnau encare més funció. Al Apolo un xich de género xich ab bastant chic. Al Trianon un pet de pantorrilla por todo lo alto y por todo lo bajo, els tres cops de ventre de reglament, la pulga, el joch tolerat y prohibit, y unas consumacions més dolentas que 'l vici. Al Soriano un fárrech de pantomima fá-

nebre-patètic romàntic terrorífica ab els corresponents disparos atronadors, apoteosis, pel·lícules inacabables, y murgas, que son la mateixa delícia posada al baix preu de deu cèntims.

El *Fin Siglo* sempre tancat, ab tot y trobarnos a comensament de siegle.

El *Teatro Condal* a cinch cèntims.

Las Delicias a deu.

L'Olympia a quinze.

Triéu y remenéu, que aixó es la subasta de la diversió!

A mí, francament, el Paralelo, a las tardes dels diumenges, ab l'escàndol de las moixigangas, els crits, la sirena dels caballets, las escopetadas del Pim Pam Pum, el terratrémol dels cotxes y tranvías, el daltabaix de la gent, el cacau y avellanais... els cafés, las tabernas, las cerveserías, tan ample y tan plé; ab las barracas a cada banda, me fa l'efecte de una fira espatarrant. Es la fira de l'alegría. La escriptor de la ciutat.

Alta y superba la *russia*, ab els grans caballs, els brunyits guarniments y'l plomero a la clepsa, passeja sos grans bigotis al sol.

Tota la ciutat hi acut al Paralelo; es la Meca de Barcelona. Qui hi va per divertir-se, qui per distreure la gana, qui a jugarshi el pa de vuyt días, qui a deixarhi els deu cèntims de petroli per anar ab claror al llit. *Bueno ¿y qué? Hi anirán a las foscas!*

La qüestió, la gran y palpitant qüestió de tots aquells barris; la característica del vol, es anar a las vistas del Paralelo.

Al matí del diumenge s'hi ha fet un *meeting* pera pujá'l jornal. A la tarde y a la nit s'hi compareix pera veure com se pot mermar aquest jornal indispensable.

A la fira de darrera las Dressanas hi venen pá intelectual de deu a quaranta cèntims, més ningú se'n recorda. A la fira del Paralelo hi venen bestiesas, fins a dos rals; cal anarhi que 'ns ho passarem millor!

..

Que passa? Xiulets, escàndol, protestas. El tranvia avisa qu'avisarás, aturat al mitj de la vía. Al davant seu la multitud s'hi agombola compacta, delirant. Y al mitj d'aquell nus de gent, ahont hi bada en Pau, en Pere, en Berenguera, y fins jo, el manubri volta, el manubri canta y celebra la festa, y la Paula, la porca Paula, 's cargola en el vent. Al mitj del nus, entre una boira de pols, de crim y de vici ballan una xinxu y un trinxeraire. Mes enllá, cap al mitj de la Ronda, hi ha la presó vella. Y quel... Se'n cuida algú de recordals'hi?

Allí mateix hont dansa la Paula, un tret dels mausers dels civils hi va tombar a un home. Era alashoras de la vaga general... Pero, alashoras, el Paralelo era horriblement silenciós, severament terrible... De cada cantonada sortian mil caps que demanavan un dret no reconegut encare, mil braços s'aixecavan frissosament...

Hi hagué una abalansada imponent, com un riu que trenca la resclosa.

Avuy la *russia*, pero ahir, els civils eran els amos de la vía: feren foch. Una fumera, el xech esglayador y un home que 's balandreja...

Avants de caure, va ballar l'horrible, l'esterehidora dansa de la mort... Y avuy, avuy hi balla la Paula.

Aquí teniu el Paralelo de cos present.

NOGUERAS OLLER

ELS QUE TRABALLAN

Mentres per uns sembla haverse fet el diumenge pera descansar, se diria que per altres s'ha fet pera treballar doble ó triple que 'ls demés días de la setmana. Fins en aixó s'ha de conèixer la llei de la desigualtat humana, aqueixa llei fatal, ineludible, contra la qual se rebelan y s'estrellan las aspiracions del raciocini.

Els que van instituir el descans dominical, encare que s'ho haguessin proposat no haurían pogut portar fins a la més absoluta rigides, el principi de que tots els fills de mare venen obligats a deixar de treballar els diumenges. Impossible, totalment impossible. Els descans absolut seria l'absoluta paral·lació de la vida, y encare que la tal paral·lació tingués efecte per períodes de vintiquatre horas tan sols, no sé fins a quin punt l'humanitat arribaria a resistirla.

Suposéssim que ningú absolutament treballa: que tothom compleix *ad pedem littera* el precepte que 's fa emanar del versícul del Génesis «Y el seté, descanse»... ¿se pot calcular la suma de conflictes que d'aixó s'originaria?

Y es qu'encare que l'home pretengués descansar no descansa un moment la Naturalesa, y com a part integrant d'ella no descansa tampoch un instant el mateix organisme humà.

El cos treballa: la sanch circula, el cervell funciona, tots els sentits estan en exercici. Precisa alimentarse y digerir... ¿Y com es possible que l'home menji, sense treballar ell ó fer treballar els altres, tant pera proporcionar-se pera preparar degudament las sustancias alimenticias?

Se dirá que podria adquiririlas y disposarilas el dissapte; pero ¿qui's resignaria a menjar fret un día cada sis?

No, de cap manera: aixó fora abominable.

Quedan, donchs, exceptuats del descans dominical en part ó totalment els que intervenen en el comerç y manipulació de las sustancias alimenticias: un verdader exercici de treballadors y treballadoras, desde 'ls que venen y revenen en els mercats y en un sens fi d'establiments, fins als que 's dedican al servey domèstic y al servey del públic en fondas, restaurants, hostals, bodegons, cafés, cerveserías, bars, taulas de begudas, etc., etc., etc.

Cert que alguns retallen una part de la jornada y fan festa durant un número d'horas més ó menos llarch; pero en cambi, un gran número de individus, precisament a causa de ser festa, se veuen forçats a treballar molt més que 'ls días ordinaries, per atendre y servir als que 'n fan y la celebran.

Vegis ab aixó com la Naturalesa s'imposa y 's rin de aquell precepte fill de una imitació capciosa que 's fa emanar del Génesis.

Y encare per molts gran sort que puguin treballar el diumenge, perque sino ¿de qué menjarían?

..

No está en el poder del home vulnerar las lleys naturals.

Passém perque 'l diumenge sigués per tothom día de dejuni: admetém que tothom sens escepció se resignés a passar las vintiquatre horas del diumenge sense menjar ni beure... ¿N'hi hauria prou ab aixó pera que 'l descans dominical sigués complert, total, absolut?

De cap manera.

Tal home sofriria un accident, un' alteració de la seva salut.

—Correu a buscar al metje... Aneu a ca'l apoteca-

ril...—dirían els individus de la familia del accidentat ó del malalt.

—Es inútil—se 'ls hauria de respondre.—Els metjes avuy fan festa: las farmacias están tancadas.

Tant ó més apremiant que aquests cassos, seria 'l de la senyora que sentís en diumenje els dolors que precedeixen al part.

—Aneu á buscar la llevadora!... Que vingui desseguida!

Si no queyan en que també las llevadoras tindrían la obligació de observar el descans dominical, aquella á qui li anessin ab aquest qüento, podria respondre:

—Dignin de part meva á la criatura que moderi la seva impaciencia: qu' esperi á náixer després de las dotze de la nit. Fassinli saber que avuy es festa de precepte.

balladoras ¿qué haurian de fer els diumenjes, sino tenir ben cordada la cotilla, á aténir-se ab tot rigor á la llei del descans dominical? Seria una crueltat, perque la Naturalesa, indignada 's revenjaria, matant cada diumenje més infants que 'l rey Herodes; pero 's compliria la llei, una llei inhumana, y en pugna ab la llei natural, eternament inmutable.

Vels'hi aquí, donchs, tot un altre ordre de gent, que no poden eximirse de treballar el diumenje, per més diumenje que sigui.

L'idea del descans dominical ha sigut evidentment sugerida pels sentiments ó potser millor encare pels interessos religiosos.

«Santificarás las fiestas»—diu un dels preceptes del decàlech.

Seria difícil averiguar si Moisés al esculpiria en

ARAGONESOS (per J. Llopart)

—Pues estemos donde estemos,
somos las mismas personas,

y p' alegrar nuestras almas,
siempre cantemos la jota.

¿Y apurant la cosa qu' es que podria anar á portar l' avis tant al facultatiu com á la professora de parts, sense infringir el descans dominical? ¿Per ventura 'l fer recados no es un treball? Passém per que no ho sigui.

Pero ¿y l' assistencia dels malalts, ja en las casas particulars, ja en els establiments hospitalaris, no es un cuydado que porta molta feyna? ¿Y en molts cassos aqueixa assistencia no es completament mercenaria? ¿Cóm, donchs, practicarla sense faltar á la llei del descans? ¿Y cóm cumplir aqueixa llei sense deixar desatesos als infelissos malalts, als quals un petit descuyt fins pot costar la vida?

En el mateix cas se troban las didas ab els infants. Si per atletarlos cobran la seva soldada, y en aquest concepte han de ser consideradas com á tra-

las taulas de la Llei volgué involucrar la idea de la santificació ab la del profit material que la santificació de las fiestas pot reportar fentse aquestas cosas ab cert esperit industrial més ó menos desembossat.

Si ell no va ferse ni remotament aquest càlcul, altres han vingut al seu darrera que se l' han fet y l' han posat en planta resoltament.

En las iglesias tot se paga: la celebració del sant sacrifici, l' administració de las ayguas baptismals, l' enterro dels fidels difunts. Se pagan las funciones que s' encarregan, las pompas de que s' revesteixen, la cera que 's crema, la música que 's toca, els cants que s' entonan. Fins se pagan las cadiras, ab arreglo á una tarifa més ó menos elevada, segons la importancia de la funció. Igual, exactament igual qu' en els teatros.

DIA DE CAMP (per J. Llopart)

—No vinch á menjar costellias,
que vinch á buscarme'n una...

Y els diumenjes, precisament els días destinats á la santificació, son els més abundosos en ghanys y beneficis. En ells se sol veure molt augmentat el concurs que freqüenta las iglesias, lo qual implica un considerable augment de treball retribuït.

¿Cóm se compren, donchs, que invoquin el descans dominical, atribuintli caràcter de precepte diví, precisament els que 'ls diumenjes treballan més y ab més afany que 'ls altres días?

Si á lo menos traballesin de franch...

Pero no: si tal cosa pretenguessiu, vos dirian—y en aquest punt caldría donals'hi la rahó—qu'ells tenen las mateixas necessitats que 'l resto dels mortals... y que qui no treballa no menja. Es á dir: no podrian menos de invocar la lley natural, á qual imperi no 's pot sustreure ningú, per més sacerdot que sigui, y per més pretensions que sustenti de representar á Deu sobre la terra.

Y aquí tenen un número considerable d'elements que practican també el treball dominical, confont en una mateixa feyna la satisfacció de las necessitats espirituals agenas y 'l cumpliment de las necessitats corporals propias.

Ab més dalé que may cultivan els diumenjes la vinya del Senyor, que al cap-de-vall sempre es una vinya.

..

El diumenje 's dedica principalment á la diversió y al esplay. Després de sis días de privacions ve molt bé un día de platxeria. Pera la satisfacció de aquesta necessitat humana está plenament justificat el descans dominical. Sembla que 'l home dedicant un día *al dulce far niente*, recobra foras y energias pera prosseguir la lluyta quotidiana, tan pesada y aburrida per uns, tan enervant y aclaparadora per altres.

Pero pera divertir-se, precisa hi haja qui s' encarregui de proporcionar la diversió.

[Y quants y quants treballadors no son necessaris en una ciutat tan gran com la nostra, pera servir, distreure y divertir als barcelonins!..

Mossos de café y de restaurant, cotxeros, barquers, empleats de ferro-carril, venedors de bagatelas, y sobre tot artistes d' espectacles públichs... Ells poden ben dir que 'ls diumenjes se veuen obligats á multiplicarse, á desviure's, á duplicar el seu esforç.

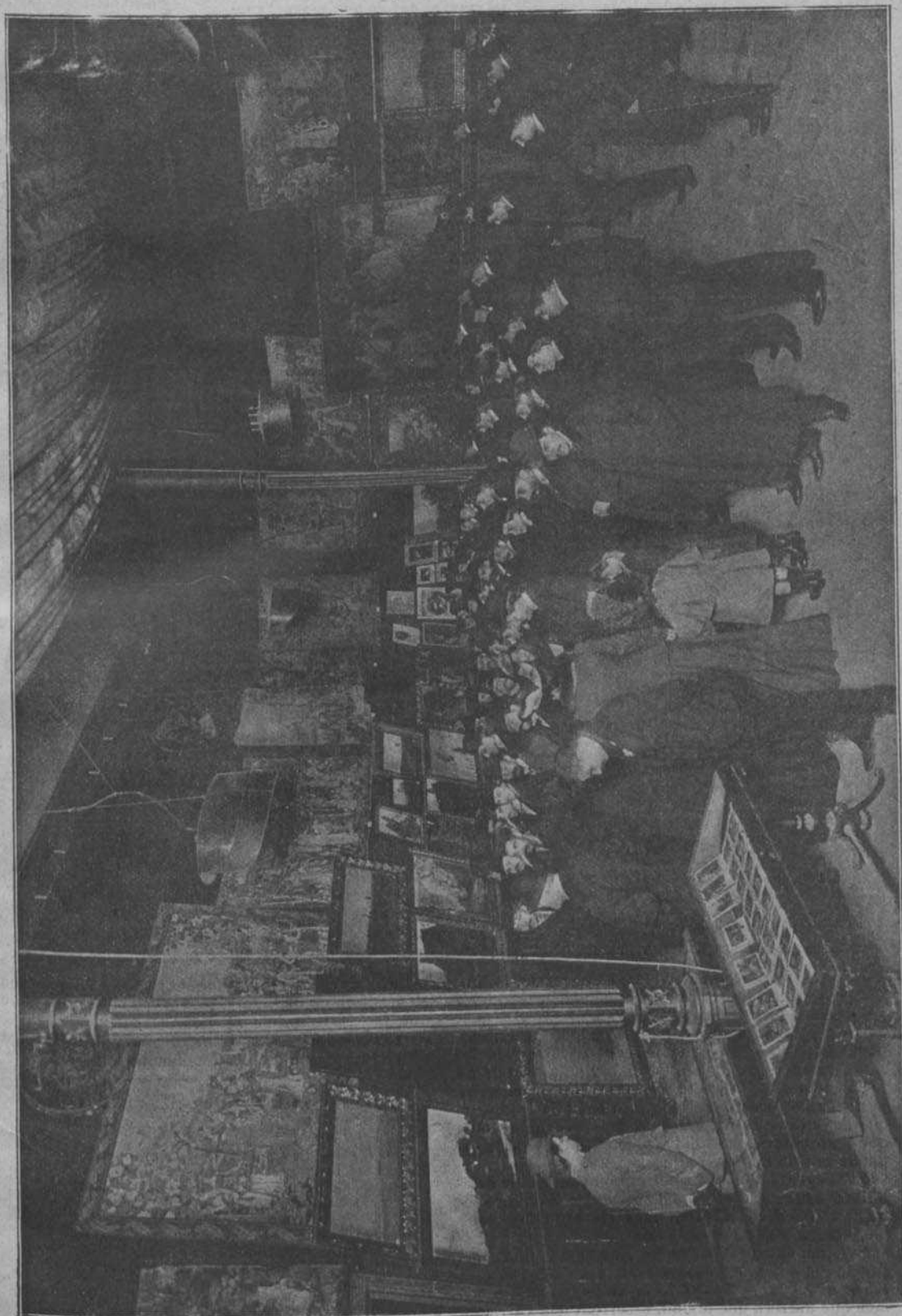
Els cómichs especialment son els que se 'n duhen la palma. ¡Quín treball més llarch y més pesat el que 'ls imposan las duas funcions á que 'ls obligan las empresas! Desde las tres de la tarde, á la una de la nit treballan com á verdaders molins de sanch, sempre entre bastidors quan no están en escena, ó en el quarto, atents al avís apremiant del segon *apunte*. Una atmósfera espesa y viciada 'ls envolta, y deessota la perruca, quan el paper ho requereix, y baix la capa de las potingas ab que s' han de empastifar la cara, quan ho imposa la caracterisació del personatge, suan *la gota gorda*. Lo més trist es el seu sopar entre funció y funció: un ápat rescalfat, mal servit sobre 'l tocador plé de pots de colc-cream, y de platets de carmí, de tape de suro fumat, de crepé, perrucas y altres adminiculs; un ápat que han de masticar y engolir á corre-cunya, ab febre, encare que no tinguin gana, mitj vestits y mitj caracterisats del personatge que representan, veyent reflectida en el mirall sa estrafalaria fesomia.

[Pobres esclaus del recreo del públich!..

Pero ¿qué sería pera 'l públich la senmana si 'ls treballadors del diumenje, volguessin participar també del descans del diumenje? Una especie de dijous sant senmanal: sis días de treballar y un día de fétich.

Quedis aixó pels fills de Inglaterra y altres païssos

L'ART DOMINICAL (per A. Merletti)

La visita à can Parés.

DIUMENGES CÉLEBRES (per *Picariol*)

Diumenge de Rams.

Diumenge de Passió.

Primer diumenge de Maig.

Diumenge de Pasqua.

Un "Domingo" qualsevol.

del Nord: els pobles meridionals són expansius, bulliciosos i agraïts sobre tot a la bonansa del clima i als esplendors del cel seré.

Per això aquí la lley del descans dominical no ha pogut imposar-se ab aquella severitat ab que s'observa en altres nacions. Per això l'han haguda de fer objecte de tal número de excepcions, que avny ja no són capassos de conèixerla ni 'ls mateixos que la van instituir. Per això, fins prescindint dels que l'aprofiten per esplayar-se, són tants y tants els que la burlan de una manera ó altra.

Y 'ls agents de l'autoritat prenent nota dels establiments oberts al objecte de formular las corresponents denúncias, treballan més els diumenges que 'ls restants dies de la setmana.

Y 'ls dependents de comerç, que saludaren la institució del descans dominical ab gran alegria, com si per ells sols se fes la festa, treballan casi tant ó més que darrera del taulell, recorrent els carrers á collas, armant bullangas davant de las botigas que

's resisteixen á tancar, y donant fi al conflicte ab una trencadissa d'aparadors. No sols treballan ells, sino que fan treballar als vidriers.

[Vegin, donchs, si n'hi ha de gent que treballa, á pesar y ab motiu del descans dominical!—P K

ALMANACH DE SENMANAS

(IMPRESSION DEL NATURAL)

—Cóm!.. ¿El nostre carboner, el rey de la deixadessa, se 'ns ha mudat la camisa, y s'ha tret las espardenyas, y va ab un puro á la boca, y dú corbata vermella, y 's prepara per sortir á dá un vol ab la mestressa y porta, ¡oh inaudit miracle!, la cara casi bé neta?... Acosteume 'l calendari... ¡Ja m'ho pensava!... ¡Es diumenge!

G.

CARICATURAS ALUSIVAS AL TEXT (per Picarol)

UNA TARDE APROFITADA

Anar a la montanya tot sol, sense una agradable companyia té molt pocs atractius, la veritat; pero anarhi sol... ab una bona ullera de llarga vista, es cosa la mar de divertida. Y si es un diumenge a la tarde, encare més. Ho dich per experiència propia. No fa pas gayres setmanes, jo y l'ullera (un magnífich telescopi) 'ns encaminavam dret a un dels turons mes proxims pera gaudir dels esplendors naturals qu'envoltan la ciutat dels comptes... incobrables. L'afany de contemplar un capvespre somniós me feya carregar ab el mort del aparato costas amunt; la posta del sol, el despertar dels estels, l'esblayment del horitzó, tot aixó m'interessava ab anhel irresistible.

Arribat per fi al bell cim de un montí que domina per complet Barcelona, vaig maniar el telescopi a la mida de la visual y enfocant de plé en el pedregal de cases que s'extenia al meu davant, lo primer que vaig veure va ser... res. El vidre d'aument era de tal potencia que, havent dirigit l'ullera al Port, el dit de Colón m'omplia tota la càmera tapantme el circuit completament. Desistint, donchs, d'entretenirme en efectes de bulto y fixantme més en els detalls insignificants, vaig descobrir una finestra oberta, en no sé quin carrer, que feya march a un quadro que no podia ser més *dominguero*: Un fadrí adroguet empolaynantse pera anar a decandir minyones. Y movent un xich l'aparato, allá a l'altra part de la ciutat, en un quartet d'un tercer pis, una aixerida raspeta davant del mirall, enflocantse pera anar a la casa d'adroguers. L'un y l'altra van fer-me pensar en el pibet y la palmera de Heine que s'estimavan de lluny, sense co-neixers. ¡Oh, cursi poesia dominical!

—Hola... Hola!... m' dich al cap d'un rato. Té, una cosa ben típica del diumenge a Barcelona.—Un emul de Caco desembrassant un pis. Els senyors devían ser a la torre. Vaig estar a punt de cridar ¡ladres! pero... al reflexionar que de tant lluny no'm sentirían ho vaig deixar corre.

Una mica més cap al nord, per allá als barris del ensanche, dins d'una habitació de aspecte mitj-senyor, una noya, tota clorossis, casi bé sense camisa, vaga tristement sa mirada al defora. Es una de tantas que s'quedan a casa per no tenir vestit. Entre ella y sa germana'n disfrutaban un tan sols. Avuy li ha tocat sortir a l'altra, y ella s'ha quedat a arreglar el sopar... si es que avuy sopan.

Desagradablement sorprés a la vista de tanta miseria hipocritament amagada, enfoco llavors cap altres barris y'm topo de nas ab els balcons ben oberts d'una societat recreativa: L'americana dels petóns estava en el seu apogeo. Las pa-

rellas societayres de noyas Paulas y joves Tonis ballavan ab una gravetat que semblava que no's moguessin del puesto.—Y hont son els pares de aquestas nenas—jo'm de-ya—que creuen que no han de casar las fillas si no van el diumenge a la societat A ó B? —L'ullera'm va donar la resposta. Aprop d'allí en un quart pis un pobre home's tallava els ulls de poll. Devia ser corredor. Cansat de tota la setmana, aprofitava el diumenge pera fer *dissapte* de la persona.

La tarde anava cayent; el cel s'enrogia ab tons y gradacions hermosas. Jo ab tot y aixó, no dirigia el telescopi més que a Barcelona que anava quedant en una penombra misteriosa incensada pel fum negre de las grans xemaneas de las fábricas d'electricitat y dels bunyols pudents que devían coure al Paralelo. Graduant l'aparato y girantlo d'aquí y d'allá'm passavan las horas que no me'n adonava. Vaig comensar a veure encendres llums a tot arreu y al fixarme en alguns interiors vaig reparar que's diuhen molts rosaris encare en la mes moderna de las capitals mediterráneas.

Pero vaig observar també qu'en aquella mateixa hora de reculliment s'hi reculleix també molt d'amor en aquest gran poble. Amor y amor de tota mena vibra a entrada de fosc dels diumenjes per las arterias de la ciutat. Baixant de la Font del Gat arriban al plá un seguici de festejadors y enamoradas; de Vallvidrera, de la Mina, de cal Anguilero, de tot arreu venen las galantes promesas de rostre encés y els atrevits tenoris de xardorosos ulls. Las parellas amorosas forman verdadera rials luxuriosos, que s'internan pels carrers estrets dels

arrabals. Seguidament esdevé una gran sorpresa per l'ull observador: Una munió de finestras y balcons apareixen vagarosa y tímida-ment iluminats, y en molta d'ells, darrera una cortina vermella ab randas de fil blanc, s'hi dibuixa la grollera silueta de la nostra Afrodita, la barata Afrodita barcelonina dels saltatulells y dels discrets capellans; y alashoras es quan la sombra del plaser, projectada un instant en las entrobates persianas d'aquí y d'allá, impressiona furtivament l'objectiu del meu aparato. L'Amor, fet realitat en aquella hora del diumenge, germina en alguns barris ab força brutal, pero ben estérilment casi sempre.

Que encare que tot aixó ho presideixi l'amor, veritat es que la vida hi té molt poch que veure. Del fons del mar s'alza la lluna tota roja. Com jo, s'havia avergonyit de lo que acabava de veure. Ple-

go l'ullera y me'n torno avall. ¡Jo que havia pujat als cims per veure una posta de sol, encantant-me ab una aixecada de lluna!

FRA NOI

DOMINICAL

REFLEXIONS CASULANAS D' UN CRISTIÀ POBRE
Y CURT DE GAMBALS

Dñi la Sagrada Biblia... y el séptimo descansó. Y jo afegeixo: y encare no hi ha tornat. Ergo, com diuen els llatins, si Deu, infinit en poder, als sis días ja 'n vá tenir prou, jo, miserable criatura infinitament inferior á Deu, ab uns quants minuts ja he cumplot. Luego, no es ab el descans dominical com

ELS DOLSOS DEL DIUMENGE (per Ida)

—Francament, «quitarme» á mí á la festa la missa y 'l tortell, seria «quitarme» la vida.

devém quedar satisfets, sino que per seguir l' exemple del Creador hem d' exigir el descans il·limitat.

Avans de las vuyt se va á missa per devoció; de vuyt á deu, per obligació; de deu á una, per ostentació. Aquestos tres períodes podrián classificarse aixís: horas d' olor de santedat, horas de baf d' incens, horas de pudó de patxuli.

A Sant Pau un sol capellá diu dos missas cada diumenge. Sant Pau es parroquia pobre. ¿No hi ha diners? donchs no hi ha clero.

A la Seu, son tres ó quatre canonges pera celebrar una missa. Molts diners, molts capellans.

Es el menyspreu de las riquesas que predicava Cristo. ¡Com varían las cosas! In illo tempore Jesucrist no pogué descansá 'l cap á la hora de l' agonía; avuy, un Cardenal té tot un saló magnífich no més que per guardarhi el barret.

Els vells, que teníen menos fé que nosaltres, pero no podían manifestar la seva impietat, ideavan bromas anticlericals pe 'l seu estil. De las paperinas de las neulas ne feyan mitras per la canalla. ¿No era una manera molt fina de dir que si no hi hagués neulas, no hi hauria mitras? Per xó teníen l' adagi: el més tonto es bó per bisbe.

A las tardes dels diumenges els catòlics barcelonins se divideixen en tres seccions: la dels bons Jans ó de la tarregada; la dels ensopits ó missayres; y la dels aixerits ó Académichs.

Els primers son els que practican las obras de misericordia un cop cada senmana: afaytar malalts, tallarlos las unglas, repartir fullas piadosas, etc. Els segons, passar el rato á la Iglessia: trisagis, novenas, septenaris, mesos, octavas, cap-vuytadas, etc. En aquestas funcions s' hi acostuma á pesar moltas figas, haventhi ademés bona cullita d' aquella fruyta que se 'n arreplega més ab el nas que ab un cabás. Els de la tercera secció son els amos de l' auca. Jugan á Congressos. Per ells son els honors, destinos, consideracions, pubillas y demés gangas *ad majorem Dei gloriam*. Aquí hi ha la joventut daurada, planter de la Defensa social, Joventut Catòlica, Orfeons sacros, Lluisos y Calasancios. Y ara que parlo dels Calasancios, recordo que un dels cap-pares, exregidor caciquista, es l' advocat dels taberners, d' aquest gremi que s' ha declarat en oberta rebeldia contra la llei dels descans dominical, es dir, en contra de Deu y de l' autoritat. Y tinch entés, que ni el gremi l' ha tret d' advocat, ni ell ha deixat el càrrech. Un ciri á Satanás y un altre á Sant Joseph de Calasanz. Els castellans ho encertan: *una cosa es predicar y otra dar trigo*.

Y 'ls predicadors ¿perque no ho practican aixó del descans dominical? ¿Que diuen, que predicar no es treballar? Pregúntin-ho al sermonayre que 'l día 19 de mars del present any desde la trona de l' Iglesia de Sant Joseph sostenia lo contrari. Y en castellá y tot. Fent l' apologia del treball exclamava... *también yo trabajo, en largas horas de estudio y de meditación, en este mismo momento en que siento bañada mi frente por el sudor, como la de los honrados obreros...* Aixís parlava desde la cátedra que 'n diuen de la Veritat. Ergo, torném á la dialéctica, si l' Esperit Sant inspirava tals conceptes, els que predican en diumenge, treballan; y com no 's pot treballar á las festas, segons la llei de Deu y la del

Estat, no 's pot predicar á las Igle-
sias baix pena de pecat mortal y de
la multa corresponent.

A instancia de 'n Bonifaci Llantias,
que no sab fer ni la O ab un got.

XAVIER ALEMANY

RATAS DOMINICALS

I

—¿Sab hont son las Quaranta horas?
—¡Avuy? A Santa María.
Per cert que dñu que hi farán
una funció molt llubida,
pagada per la neboda
del marquès de Valdeguixas.
—¿Hi haurá bon sermó?
—¡Ja ho crech!

Nada menos que hi predica
el pare Coll de Sant Just.
—¿Aquell de la cara prima,
tan amable y tan graciós?
—¡Angela!
—Pues no ho sabía.
Cregui que no hi faltará.
—Ni jo. Es á las sis y mitja.
—Si tardo, fassim l' obsequi
de guardarme una cadira.
(Aquí teniu un parell
de ratas de sagristia.)

II

—¿D' hont vens?
—De doná una volta
per Colón, Parch y Gran Via,
traballant á un italiá
que hi vist que portava guita.
¿Y tú?

—Jo baixo de Gracia.
Per mí no hi ha millor línia
que aquella.
—Segóns y cóm.
Si 'ls cobradors te vigilan
y 't comensan á olorar,
no fas res y perts el día.
—Donchs jo avuy no l' he perdut.
—¿Hi ha hagut cullita?

—¡Magnífica!
Tres relloiges, tots tres d' or,
y una agulla molt bonica.
Y tú ¿qué has fet?

—Deu n' hi do!
Una cartera ab cent liras
y un portamonedes ple...
—¡Ojo!... que un guindilla 'ns flla.
(Aquests dos també son ratas
pero ratas de tranvía.)

HELIUS

CAP AMUNT

Son tan agradables els voltants de
nostra estimada Barcelona, y oferei-
xen tants atractius pe'ls que vivim en
aquesta part del globo en que 'l clima
no es extremat en lo que al hivern
correspon, que, encisats per las belle-
sas que 'ns rodejan, constitueix una
de nostras típicas costums el sortir el
diumenge á fora per assadollarnos del
ayre oxigenat que enforteix els pul-
mons y regositjarnos ab la perspec-
tiva extensa de la topografia del nos-

EL PLAT DEL DIA (per Ida)

IDA

¿Mentres els senyors son fora
las mongetas van cohentse?
Donchs, ja está fet el menú:
cada diumenge, ¡mongetas!

tre terror, que prácticament ens allis-
sona sobre la geografia de la nostra
Catalunya.

Enmurriats, encare que sempre vo-
luntariosos, pe'l treball de sis días
que 'ns permet, ab més ó menys abun-
dor, cumplir, sino 'ls desitjs, las neces-
sitats de la vida, sortim el disaapte al
vespre del taller, de la fábrica, del
despaig ó de la oficina, portant la
gran majoria, tant els operaris y els
empleats, com els principals, l'afany
d' assolir las primeras horas del matí
del diumenge, pera llensarnos mon-
tanyas amunt, pujant á la carena que
serveix de fondo á la gran ciutat ca-
talana y romp per un cantó el Beeós
y per l' altre 'l Llobregat, com senya-
lantli ls límits naturals del seu aixam-
ple y oferintli una espayosa superfi-
cie plana que avuy ja hi té senyalats
els seus futurs carrers.

Temps endarrera, avans de ferse l'
agregació, teníam els barceloníns com
á llocs predilectes d' esbarjo, la Bo-
nanova, el desert de Sarriá, el Coll y
la Font d' en Xiro; pero avuy que ab
l' aixample de Barcelona han passat
á ser barriadas sevas, el desitj d' anar
á fora 'ns fa moure més las camas y
no 'ns acontentém si no ascendim á
Sant Jeroni, á Vista Rica ó Collce-
rola, al Tibidabo ó á Vallvidrera, sino
'ns portan més enllá encare, á Sant
Martí, al Pantano ó á la Rabassada,
que, per trobarse en plena boscuria,
ofereixen millors ocasions de gaudir-
nos ab la quietud de la naturalesa,
torbada sols pe'l remoreig del ventit-
jol que aromatiza l' ambient ab essen-
cia de farigolas, romaníns y sajolidas
y la rehinosa flayra dels pins.

Encare que avuy el tranvía y el
funicular poden estalviar-nos molts
caminadas, els que no 'ns espantan
las distancias llargas ni las pujadas
costoses ó no tenim la butxaca molt
provehida, economisém gastos super-
fluos pera millor recrearnos gastan-
tho en aliments al arribar al terme
de la excursió; ens enfilém monta-
nyas amunt, á peu, per las ben urba-
nizadas carreteras, aconsolant la fa-
tiga de la ascensió las novas vistas
panorámicas que á cada pas se 'ns
descubren, produhintnos sorpres-
sa encantadoras que 'ns alentan pera
proseguir ab non dalit la caminada.

¡Y quín bó dona trobar collas d'
obres que fan la mateixa via, portant
els uns al coll la maynadeta que no
podría resistir la ruta á peu y anant
els altres carregats ab las vitualas
que esperan assaborir entre la pine-
da després de reposar ab tota satis-
facció á la seva sombra!

No hi fa res que l' esfors corporal
s' exteriorisi esbufegant; aquest ex-
cés d' energia es la gimnassia natural
del organisme que, per aquest medi,
reb giopadas d' ayre sanítos reno-
vant el viciat que durant la senmana
respirém en els llocs tancats de las
fábricas y 'ls magatzéms.

LA TARDE DEL DIUMENGE (per Alegret y Picarol)

AL PASSEIG DE GRACIA (El Paralelo dels senyors)

AL PARALELO (El Passeig de Gracia del poble)

De tant en tant passen corrent, com esperitats, els automòbils, guiat's pe'ls que sembla no tinguin prou temps per arribar a *puesto*, però deixenlos anar! també hi arribarem els que, per altra part, anem pujant paulatinament sense perill d'estimarnos per una maniobra mal dirigida ó per una exhuberancia de velocitat no frenada oportunament.

A mida que anem enlayrantnos sembla que l'esperit se'ns aixampla, perquè'ns allunyem més de la prosa de la gran urb que'ns atabala ab son continuat burgit de gent que va depressa, de tota mena de vehículs que corran, de carrers estrets que'ns privan de respirar ab tota llibertat, de misèries que'ns condolen y de vanitats que'ns exasperan.

Montanyas amunt ens sentim en plena independència perquè ningú'ns limita la vista, podent enlayrar el pensament considerant la fecunditat de la naturalesa que produheix tan hermosas plantas, la grandiositat del mar besant calmós las alegres costas pobladas de caserius riallers y la infinitat del blau espay per ahont rodolém illuminats pel sol que es la nostra vida.

No sé qui es que s'ha atrevit a dir que som uns pigmeus davant d'aquestes maravellas! Ne protesto com ab mí deuen protestarne tots quants anem montanyas amunt.

Pigmeus els que foradém montanyas per passarhi locomotoras, que construhim ab els metalls y fem moure ab el carbó que extrayém de la terra; els que portém la civilització, la vida y l'perfeccionament al cim de las montanyas més altas; els que'ns emportém dintre la cambra fosca reproduhida la naturalesa; els que construhim observatoris ab tots els aparells per esbrinar cada vegada el més enllá de las regions siderals; els que inventém màquines pera portar tot un poble a atravesar els mars; els que dominém las tempestats ab el parallamps y fem servir la electricitat de llum y de motor!...

¡Pobre del que's consideri poca cosa, estemordit per la seva ignorancia y espantat per las conquistas de la ciencia!

¿Qué son aquestas montanyas elevadas, aquestes boscos immensos, aquestes rius caudalosos, aquestas distancias ilimitadas, aquestes horisóns llunyans, comparats ab el pensament del home que tot ho avassalla, ab l'estudi que tot ho perfecciona, ab la llibertat que tot ho realisa?...

Y per refer aquest gasto d'energia vital y al propi temps assaborir la grandiositat de sas mateixas obras, miren a aquells pigmeus reunits ab llurs families sota un arbre frondós, assadollantse de llum y de flayres, recorrent ab la vista y recordant ab el pensament els pobles y ciutats que s'esfuman en las distancias y las montanyas que tancan l'horisó.

Miren a aquells pigmeus entretinguts en acoblar brins de ginesta pera dur a la llar un recort alegre y flayrós de la excursió realitzada; mireulos baixant de per amunt ab la satisfacció retratada en sa riallera fesomia; sentiuulos alentarse ab el desitj de tornarhi un'altra volta!

Tornan ab todas las apariencias de la felicitat; ab novas foras pera continuar demá'l treball; pera prosseguir la tasca progressiva de la humanitat; pera buscar novas teorías ab la práctica y realisar nous perfeccionaments.

Per aixó'l nostre poble, els nostres obrers, elements espontanis y inconscients de las arts, de la industria, del comerç y de la ciencia cercan en els goigs de la naturalesa en sos días vagatius, la expansió de son organisme físich sense embrutirse ab els excessos alcohòlics dels qu' en ells ofegan sas misèries y sa ignorancia, degenerant cap a la esclavitut en lloch d'elevarse cap a sa regeneració.

Els nostres compatrias més humils may han cridat: ¡Viscan las cadenas! May han demanat: ¡Pan y toros! El nostre poble diu sempre: ¡Cap amunt! perquè sent els impulsos d'enlayrarse, de cercar espay y expansió, no reparant en el cansanci y la fatiga de la costa, puig sab que al cap damunt te de trobarhi immensitat incommensurable pera aixamplari el pensament y ayre pur y sanitos pera enrobustir sa vitalitat.

¡Tant de bó els pobles de las altrás regions seguís sin l'exemple del de la catalana!

Al estudiar un poble fixemnos en sas costums els días de festa y sabrem els graus de sa cultura.

S. ALSINA Y CLOS

Un pescador de canya

Lloch de la escena: sota Monjuich, vora'l mar. El pescador, *amateur* inofensiu, vigila la canya, qu'está apoyada entre dugas rocas. Un curiós, després de passejarse un rato per allí, s'posa al costat seu y, sense donarli'l *Den vos guard*, l'interpela:

—¿Qué tal va aixó? ¿Pican? ¿Pican?

—Per ara, no massa. Jo no sé qué dimoni tenen aquestes peixos. Com més va, més rezelosos se tornan. Avans, venia un aquí'l diumenge a primera hora, y raro era'l día que a las onze no me'n tornava a casa ab el cistell plé. Avuy... per arreplegar-ne un pessich, passo la set cälzers d'amargura.

—Tal vegada las bestiolas s'han enterat d'aixó del descans dominical y volen celebrarlo a la seva manera.

—¡Cá! Deixis de descansos. La picardia, la picardia del món, que no cabent ja a la terra, ha acabat per invadir el mar. Hi ha peix avuy que té més *trastienda* qu'en Lerroux. Ja ls hi pot vosté preparar l'am ab els requisits més apetitosos... Com si ls digués Llúcia...

—¡Quí sab!.. Pot ser si, en compte d'esqué, els hi posés un duro de don Alfonso ben lluent...

—Serían capassos de pensarse qu'es *sevillano*... Ho he probat tot, tot, y de cap manera puch sortirne. ¿No diria qué vaig comprar l'altre diumenge per ferho servir d'esqué?.. Un tortell del Forn de Sant Jaume.

—¿X res?

—Casi casi. Per xó, val a dirho, veyent ja a las primeras probaturas que ls animals no'n feyan cabal y'l tortell se'm fonía al aygua com un bolado, vaig determinar menjarme'l jo en persona.

—¡Ben fet! Pero escolti, ¿per qué no mira de convence'ls per medi de la persuassió?

—Son massa murrís. N'hi han alguns que talment sembla que'm coneixen. Rodan pels vó's del am, sense mossegalo; treuen el cap fora del aygua, m miran... y fins juraria que se'n riehen de mí.

—Ja es extrany, donchs, que tingui tanta paciencia. Jo ja hauria enviat a la porra la canya, ls ams, el fil y tots els trastos.

—Perque vosté no té sanch pescadora. A mí, treure'm aquesta distracció ls diumenges seria *quitarme* la vida. Més m'estimo passar el rato aquí, que anar al Liceo a sentir un'ópera. Assentat sobre aquestas rocas, soch més fells que un rey en el seu trono. ¿Vosté s'hi aburriria, eh? Jo hi estich com el peix al aygua.

—¡Ah, no, mestre! Els que verdaderament están com el peix al aygua son aquests que vosté no pot pescar.

—Riguísse'n tant com vulgui. Vosté no pot ima-

CONTRAST (per Picarol)

El carrer de Fernando á la 1 de la tarde

¡La crema de la ciutat!

ginarse la dolça sensació que s'experimenta quan... per exemple ara...

—¿Qué?

—¡Calli!.. ¡No mogui remor!.. Hi ha alguna cosa que fa bellugar l'am...

—Que no sigui un submarí japonés que vingui a fer exploracions per aquestes ayguas...

—Es un peix, y que ha de ser gros, á jutjar per las estrabadas que pega... ¿Repara?

—Per qué no estira ara vosté?

—Perque encare no es hora... ¿Ven? ¡Malehit si gal!.. Ja se'n ha anat. ¡Vaja! Aixó no son peixos; aixó son doctors en ciencias. ¡Saben massa!

—¿No podria ser que la «Societat protectora dels animals» els hagués ensenyat secretament l'art de no deixar-se pescar?

—No ho sé lo que es; ja he perdut la brújula. Y á fé que d'aficionats á la canya més inteligents que jo no se'n veuen gayres á Barcelona.

—¡Ah!.. En quant á aixó, també'n soch jo d'aquestos.

—¿Cóm? ¿Vosté pesca?

—No: m' refereixo á la canya, que m'agrada extraordinariament, jey, quan no hi ha trampal

—¡Vaji á passeig!.. Sembla mentida que's prengui en broma una cosa tan noble y tan bonica com el pescar.

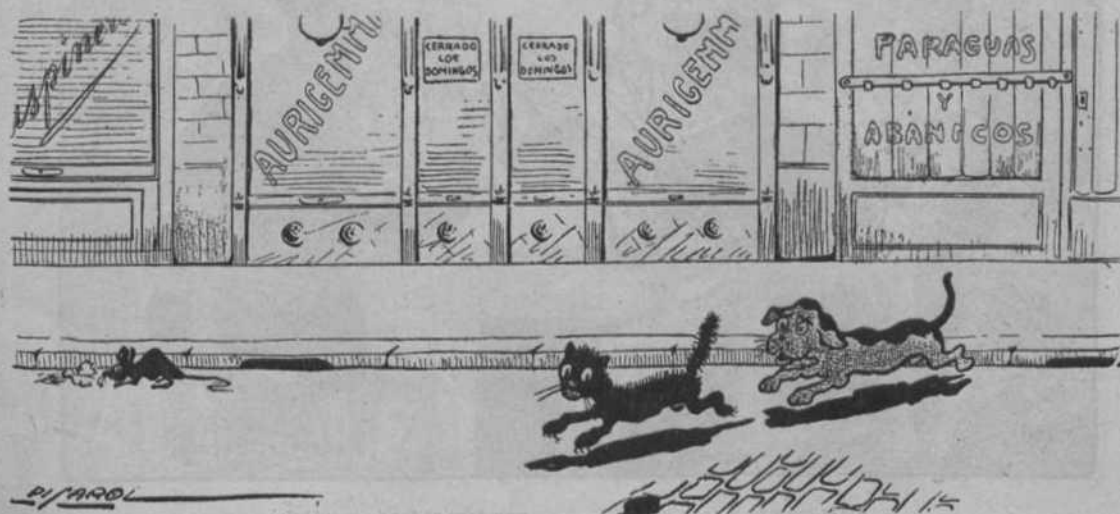
—Juraria que 'ls peixos no son de la opinió de vosté.

—M'es igual: may se m'ha ocorregut consultarlos.

—¿Y cada diumenge vé aquí?

—Sense excepció. ¿Vol vosté una manera més agradable d'aprofitar la festa? Per poch que pesqui, sempre resulta que un fa dos beneficis: se distreu honradament y porta una mica de peix á casa, que al pren á que's ven avuy y l'escassés de moneda que s'experimenta, no deixa de ser un alivio per una familia.

El carrer de Fernando á las 4

¡Qué espantosa soledad!

SORTINT DE MISSA (per Alegret)

Aquesta es la devoció
del element directó.

LA CARA DEL DIUMENGE

Els dies, com las personas, tenen cada hù la seva fisonomia particular.

En las grans ciutats, especialment, es impossible confondre 'l dissapte ab el dijous, ni 'l dilluns ab el divendres. Hi ha tanta diferencia entre l'aspecte que presenta Barcelona el dia consagrat á Júpiter, ab els seus carrers animats pel xerroteig de la onada infantil, y 'l que ofereix el dissapte, jornada ruidosa de febre y de treball, que ni al observador menos expert pot arribar-li á passar desapercibuda.

No obstant, el dia clàssich de la transformació; el moment en que la cara, per dirho aixís, de la ciutat apareix més brusca y radicalment cambiada es, á bon segur, el diumenge.

Agotat per sis jornadas d'activitat apenas interrompuda, el colós de la Industria, el gegant del Treball fa aquell dia un interminable badall nerviós, estira 'ls seus brassos d'acer y descansa.

Se sentirán sorolls, de fixo; s'observará moviment, sens dupte; pero ni aquella sorolla tenen cap punt de semblansa ab els dels anteriors dies, ni aquell moviment conserva 'l menor parentiu ab el frenètic trágic que del dilluns al dissapte ha agitat la inmensa urbe.

L'escenari es el mateix, pero 'l quadro, un altre. El tramoyista desconegut que 's cuyda d'aquest servey ha cambiat la decoració.

Vehí llarchs anys d'un mateix carrer, mil vegades m'ha ferit la imaginació el contrast violent que entre 'ls dias laborables y 'ls festius ofereix el meu recó de barri.

Tan marcat es aquest contrast, que si un dia 'm quedés misteriosament adormit y després d'un prolongat somni letàrgic y sense noció del temps transcorregut tornés á despertar-me, ne tindria prou ab treure 'l cap al balcó pera poder dir desseguida ab tota seguretat: «Avuy es dia de treball,» ó «avuy es diumenge.»

¿Cóm confondre'ls aquests dos aspectes tan distints de la vida d'aquell tros de ciutat? Fins l'hora podria senyalar, el moment just y precís, ab tanta exactitut potser com el més delicat cronómetro.

Suposém que son las set d'un dia laborable y que desde 'l meu alt observatori — perque aquestas cosas si no s'observan desde molt amunt no fan efecte — pego llambregada al carrer. ¿Qué es lo que veig?..

Humits encare 'ls ulls per l'ablució matinal, el manyá del cantó acosta 'l tanell al llindar de la porta y coloca sobre l'acera la barana que, ab l'ajuda del fadrí, ha d'acabar de reblar.

El fuster del davant, un fusteret vell que treballa sense més companyia que la d'un aprenent, fa corra ab patea la garlopa al llarch d'una post que sols ell sab si al final será banch de cantis ó porta de colomar.

Una mica més enllá, el calderer, abocat sobre un órcul de planxa d'arám, comensa á embutir-lo á cops de martell, sense apartarne un moment la vista.

Tres portas més amunt, el baylet del llaurer está ja manxant el foch pera escalfar el soldador, diacret curandero d'ollas foradadas y cantis victimas del rovell.

¡Quín moment aquell més alegre y animat! El manyá, frenètic, pica sobre la tosca barana; el fusteret allisa la post ab fruíció casi amorosa; el calderer ma-

sega la planxa d'arám, que va ja prenent forma determinada; el llaurer rasca afanyós l'ntenall de cuyna que ha d'adobar, preparantlo pera rebre la gota d'estany que reparará en ell las injurias del temps.

¿Qué es tot alló?.. ¿Un conjunt molestós de sorolls desagradables, de grunyits ingrats, de ruidos aspres y inarmónicos?.. ¡No! Alló es la música de la vida, l'himne de la existencia, la cansó despertadora del dia laborable. Que vingui 'l millor compositor; que resuciti en Wagner, y á veure si fa sobre 'l treball una sinfonía tan justa, tan rica en matisos, tan admirablement expressiva com aquella.

Al qui no está avesat al febril moviment de la industria, li es impossible comprendre l'encant singular que 'l soroll comunica á las cosas y la perfecció ab que els qu' en mitj d'ell se mouhen arriban á conaturalisarse ab els seus efectes.

Durant una pila d'anys, quan jove, vaig viure en una casa que tenia al costat un gran taller mecánich de serrar fusta.

Una potentia máquina de vapor, de no sé quants caballs de forsa, posava en moviment el formidable aparato, y, separada la fábrica de serrar de la casa hont jo vivia tan sols per un senzill mur, d'un modo tan directe sufriam la influencia de la trepidació, que parets, sostres, mobles, objectes de cuyna, tot en el nostre pis, mentres funcionava la máquina, semblava que dansés en epilèptich traqueteig.

Pero — y aquí está lo curiós del fenómeno — de tal manera 'ns haviam acostumat á n'aquell perpétuo moviment, que, lluny de molestarnos, ens agradava y 'ns produhia un extrany efecte com si animés la casa ab una alenada particular, encomanantli un formigueig d'alegría que traspasava per tot arren.

Tant era aixís, que 'ls dias de festa, quan las serras no funcionavan, els vehins las trobavam materialment á faltar, y la nostra pobra morada, al quedar-se quieta, resultava de tal modo trista, que 'ns semblava una cosa deserta, sense ánima, morta; un verdader cementiri.

Aixó es precisament lo que al meu carrer li succeeix avuy, quan el geni de l'activitat plega las alas y, després de sis dias de treball incessant, arriba per ell el diumenge.

Tots els sorolls, todas las palpitations que durant la senmana han encomanat el vèrtich á n'aquell recó de ciutat, s'han extingit. Las tendas presentan un altre aspecte, las personas un'altra fisonomia, el dia un'altra cara.

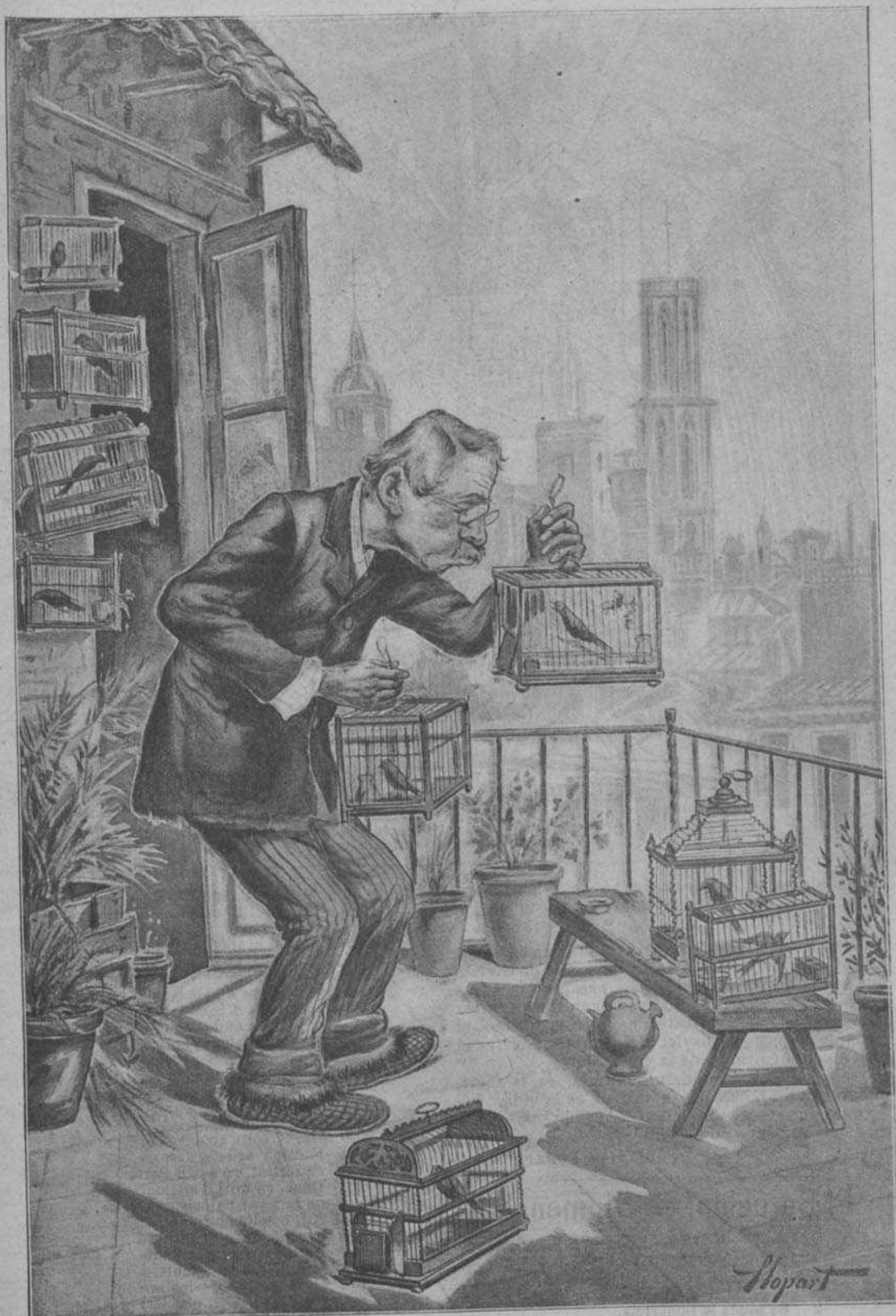
De la botiga del manyá no'n surten ja repicaments metálichs, ni sorolls de llima, ni ecos d'enclosa, ni de la fornal ne saltan aquellas guspiras furientes que tan aproximada idea del infern donan á la quítxalleta del barri.

El fuster, neta la botiga d'encenalls y caps de llistó, llegeix patriarcalment el diari, enterantse de las funcions que aquella tarde farán als teatros, més per ignocenta tafferia, que ab cap intenció d'encufurnarse unas quantas horas en un local tancat.

Las eynas á un recó, el calderer repassa en silenci las apuntacions de la feyna feta durant la senmana, mentres el gat de la casa pren inmóvil el sol, tot mirant els pochs transeunts que desde 'l seu observatori pot veure.

Y allá, al extrém del rengle de botigas, el llaurer, mudat ja de desde que ha acabat de rentarse, se recolza al portal, xiulant ab apacible indiferencia l'últim tros de zarsuela que 'ls pianos de manubri han fet popular.

LA FEYNA DE CADA DIUMENGE (per J. Llopert)

La "toilette" dels aucells.

EL SOPAR DELS COMICHS (per Ida)

— Funció á la tarde, funció á la nit...
¡Vaya un ofici mes divertití!...

¿Pot darse, en un espay més reduhit, una repre-
sentació més ampla y més pintoresca del diumenge?

Jo no sé als demés vehins mens lo que 'ls passa.
De mí puch dir que la mateixa impressió de tristesa
que sentia quan, sent xicot, se paravan las serras
del costat de casa, la sento avuy quan al meu carrer
el manyá no forja, el fuster no mou la garlopa, el
calderer no pica y 'l baylet del llauner no aviva el
foch ab el buf ritmich de la vella manxa.

Y es que per mí la quietut, la festa, es la mort,
mentres que 'l moviment, el treball, es la vida.

O, dit en termes mes clars y més breus; que la
cara del diumenge no m'agrada.

MATIAS BONAFÉ

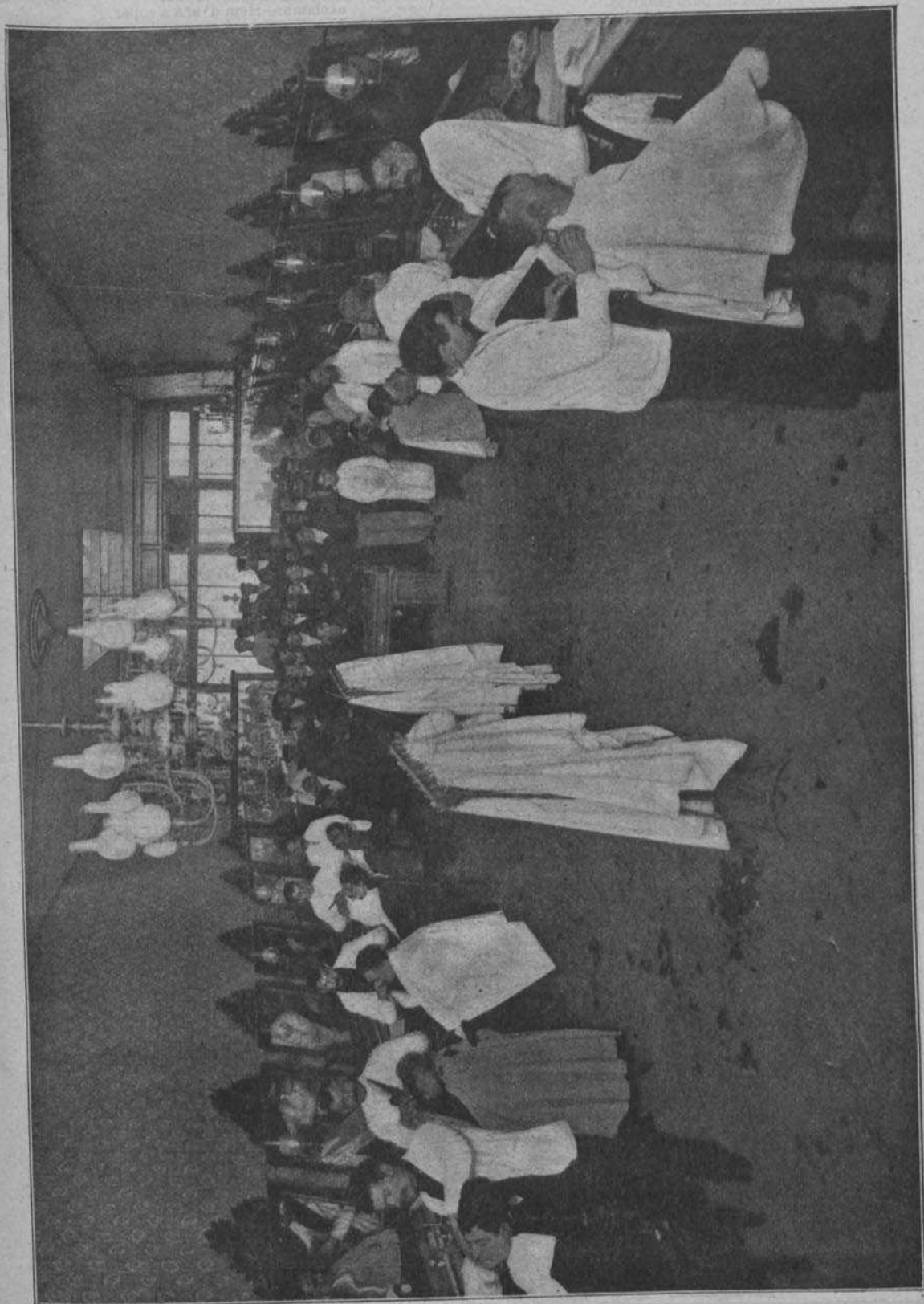
El Barceloní en Diumenge

(REDOLÍNS PERA UN' AUCA)

- 1 Lo primer que fa al llevarse
es badallar y estirarse.
- 2 Se muda la samarreta,
y 's posa camisa neta.

- 3 Mentres pren la xacolata
llegeix el *Brusi* y 's grata.
- 4 Surt de casa, l' infelis,
com si hi tingués compromís.
- 5 Si plou s' endú la sombrilla
y el paraygua si 'l sol brilla.
- 6 Com no es día de treball
¿ahont ha d' anar? (Rambla avall!
- 7 Allá á las taulas de flors
s' ubriaga ab gays olors.
- 8 Va á missa á Sant Agustí
ó be á Sant Jaume ó be al Pl.
- 9 S' adon' que un céntim li sobra
y fa caritat á un pobre.
- 10 Si el capellá fa sermó
ell l' escolta ab devoció.
- 11 Fentse l' artista, després,
en sortint, vá á can Parés.
- 12 Dona, en mitj l' aristocracia,
un tom pel Passeig de Gracia.
- 13 Allí escolta ab freneá
la copla de 'n Sadurní.
- 14 Arriba á casa y la Paula
ja li té 'l dinar á taula.
- 15 Hi entra del clássich arrós
y se 'n clava un plat ben grós.
- 16 Per postres ¡vatus nell!
no pot faltarli el tortell.

UNA BARBERIA POPULAR A TRES QUARTS D' ONZE (per A. Merletti)

—¿Qui es l' últim?

17 Després d' haver ben dinat
se fuma un puro enfaixat.
18 La dona li fa un café
milló que 'l de can Dorée.
19 S' atipa molt perquè es festa
y el menjar se li indigesta.
20 S' ha de descordar 'la botons
del gech y dela pantalóns.
21 Fa la seva mitj-diada
fins que 'l crida la maynada.
22 Ab la canalla y la dona
surt á lluhir la roba bona.
23 Ab un pas ni curt ni llarch
s' encamina dret al Parch.
24 Dona bocins de llonguet
al Ari, tot satisfet.
25 Tira engrunas á las ocas
(pero n' hi tira molt pocas).
26 Ab tot el fístich del món
se 'n va al Passeig de Colón.
27 Y passejant, passejant
al moll se van acostant.
28 Al sé' allí ensenya á sas fillas
tots els vapors de 'n Comillas.
29 Una d' ellas, la Consuelo,
diu: Vull aná al Paralelo.
30 Depressa com un velògrafo
ha d' aná al cinematógrafo.
31 Ell que hi entra y... ¡quina potra!
veu encare esta y la otra.

32 Cansat ja de tant rondar
exclama:—Hem d' aná á sopar.
33 Y se 'n va cap á caseta
voltat de la canalleta.
34 Las monjetas ja s' han cuyt
y sopa al punt de las vuyt.
35 El sopar dominical
es per ell bastant frugal.
36 Com que no surt cap diari
mira el full del calendari.
37 Després vol aná á dormir,
pero n' ha de desistir.
38 La família s' ha arreglat
per aná á la Societat.
39 La dona ab festas l' enganya
y al últim els acompanya.
40 Mentres ballan ab dalé
ell passa el rato al café.
41 Fa allí ab altres el xapó
de céntim ó... de sigró.
42 Quan el ball ha terminat
se 'n torna á buscá el remat.
43 Cansat, va á casa llavors,
de no fer res tantas horas.
44 Y exclama tot aburrit:
¡quin día mes divertit!
45 Se treu barret y corbata
y després una sabata.
46 Mirant las vigas del sostre
diu el primer parenostre.

A LAS ESCALAS DE LA PAU (per Pícarot)

—¡A la esquadra! ¡A veure 'ls barcos russos! ¡Cinch céntims "ida" y "vuelta"!... ¿Qui s' embarca?...

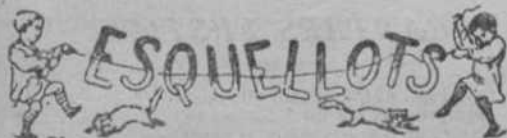
COMERCIANTS DE DIUMENGE (per R. Miró)

—¿Cóm van els molins de vent?
 —Completament encallats.
 ¿Y això de las bombas?
 —¡Psé!
 Sempre hi ha algun parroquí.

- 47 Va adormintse poch a poch
 fins que queda com un soch.
 48 Y... ¡oh, Déu somia al moment
 en el Diumenge vinent!

DOMINGO SANDIUMENGE

Any nou, vida vella.
 Així haurán de dirho els regidors de Barcelona
 y en especial els que constitueixen la majoria re-
 publicana.

Totes las aspiracions que poguessin alentar en el
 sentit d'imprimir un nou rumbo a l'administració
 municipal, se n'han anat a rodar a conseqüència
 dels acorts presos per la Junta municipal de asso-
 ciats dirigits pel sardanieta de Besalú.

La Junta municipal al votar un pressupost calcat
 en el del any anterior, els vá imposar la llei vella a
 que haurán de subjectarse durant el corrent exercici.

No será, donchs, dels regidors republicans la res-
 ponsabilitat de no poder cumplir lo que s'prometían
 realisar, sino dels que s'han imposat el paper del
 gos del hortolá.

Un gos que no feya ni deixava fer.

Un recort retrospectiu de la diada de Reys.

Se representava al Liceo un'obra d'espectacle
 basada en el Naixement de Jesús y l'adoració dels
 Pastors y 'ls Magos, que donava grans entrades so-
 bre tot en las funcions de tarde.

Ja 'ls comparsas que havían de representar els
 tres Reys de Orient estavan vestits, y 'ls caballs no
 havían comparegut encare. A corre-cuyta s'enviá a
 buscarne tres a la cotxeria més próxima, qu'era la
 del Francisquet del carrer Nou de la Rambla.

Arribaren a temps: dos ó tres minuts avants de
 la sortida dels magestuosos personatjes. Y a pesar
 de tot, a l'escenari no'n sortiren més que dos.

¿Que havia succehit?

Una cosa molt senzilla.

Un dels caballs, en el precís moment en que 'l
 comparsa acabava de montarlo, al véures voltat d'
 atxas encesas, s'espantá, girá gropa y sortí co-
 rrent per la mateixa porta de la Rambla per hont
 havia entrat al teatro.

Y ja 'l tenen Rambla avall, ab el comparsa mal
 montat a sobre, fent tantinas pera guardar l'equi-
 bri, mostrant en la dreta el pom daurat y arrapantse
 ab l'esquerra als crins de la bestia que anava fugint
 al trot.

El públich, passada la primera sorpresa, acullí ab
 gran riallas aquella aparició que semblava un anun-
 ci anticipat del próxim Carnestoltes.

ALS TEATROS DEL PARALELO (per R. Miró)

Funcions de demati.

Funcions de tarde.

Un amich meu republicà impenitent, va dir:—¡Y qué ridícul qu' es un rey, quan pert els estreps y ha de fugir!

Una advertencia amistosa al Nabab Oriol Martí. No dirá que no 'ns interessém per ell y per la seva fortuna, si 's digna ferse cárrech de la bona intenció que 'ns guía.

Es un fet evident que 'ls seus pensionistas se li están guillant. ¡Tristas conseqüencias de voler ser genis y aprenents de geni! Aspiravan á *super-homes*, y se li tornan *super ximplés*.

El desahogo que s' han permés en l' últim número d' aquell periódich que no llegeix ningú, es una patent que dona dret á ocupar una *cel la de Sanct Boy*, sense necessitat de reconeixement facultatiu.

¡Alerta, donchs, insigne Nabab! Ja sabem que vos té es molt rich: ben clarament ens ho va dir un día; pero no hi ha fortuna que resisteixi el compliment de certs debers d' humanitarisme y d' amistat. No es lo mateix pagar avuy un biftech, demá una truyeta, que tenir que abonar mensualment la pensió dels seus protegits, encare que á *Sanct Boy*, com á beneyts aigualits, els destinin als departaments de tercera classe.

Feya vint anys ó més que un rich propietari de fora dedicat exclussivament al cultiu de las sevas hisendas, no havia estat á Barcelona.

Un reviscolament de joventut vá tentar-lo á ferhi una visita. Volia divertir-se uns quants dias y tornar-se'n á casa.

Després de haver freqüentat alguns paranyes dau-

rate, en els quals l' amor fácil fá de las sevas, resolué emprendre 'l viatge de retorn, perque deya y deya bé:

—¡Y com ha cambiat aquest Barcelona!... Avanta una dona per entrar en conversa ab un senyor li demanava quina hora era. Y ara, en cambi, lo primer que li demana es el rellotje.

CANTARS FESTIUS

El sol, ni qu' estigui núvol,
sempre surt per mi 'l diumenge.
¡Cóm no, amichs meus, si aquest es
el día que veig á n' ella!...

—Me 'n vaig á Sant Felip Neri.
—¿A resarhi?

—No, senyora.
Allí es hont solem trobarnos
la flavia y un servidor.

Ab las preassas de la festa,
per sé al sarau ben avint,
els diumenges son els dias
que 's descalabran més plats.

—Ja veurás, las cosas claras.
que ja estich tip de comedias;
determinat y acabém:
¿Vols vení á can Culleretas?

Els nostres enemichs

¡Oh mussas del Parnás! Soch un trobayre,
que 'm trobo sense gayre
talent, perque en fer versos m' entretenga;
y com sé que teniu *lletra menuda*,
vos prego que 'm dongueu alguna ajuda...
¡més no de las que 's donan ab *xeringa*!

Els nostres enemichs, segons opina
qui va fer la Doctrina,
son tres; tres enemichs tots tres de mena:
Dimoni, Mon y Carn... ó *vice-versa*.
Y cert, com fan dotze unes una *tersa*,
que son els enemichs que 'm fan més pena.

Del Mon, ne diuen molts qu' es un *fandango*,
algúns ne diuen *tango*,
y molts altres *can-can*, ó be *sardana*.
Que 'l Mon es un gran ball, aixó no es guassa.
¡Ay, pobre del que no la balla *grassa*!
¡Quants cops, á pesar seu, balla de gana!

Com que 'l Mon te la forma d' una bola,
la gent se pinta sola
per dir *bolos*. Conech moltes personas,
que quan parlan, de cada sis paraulas...
pe 'l cap més baix, ens contan setze faulas.

¡Quín mon, ¡vatus 'l mon! més mon de monas!

El Dimoni... quín altre personatge!
Estúpit y salvatge,
no 'm deixa sossegar de nit ni día,
desde que vaig contraure matrimoni.
Per' xó quan veig que 's donan al dimoni
molts tontos... jo no se lo que 'ls faria!

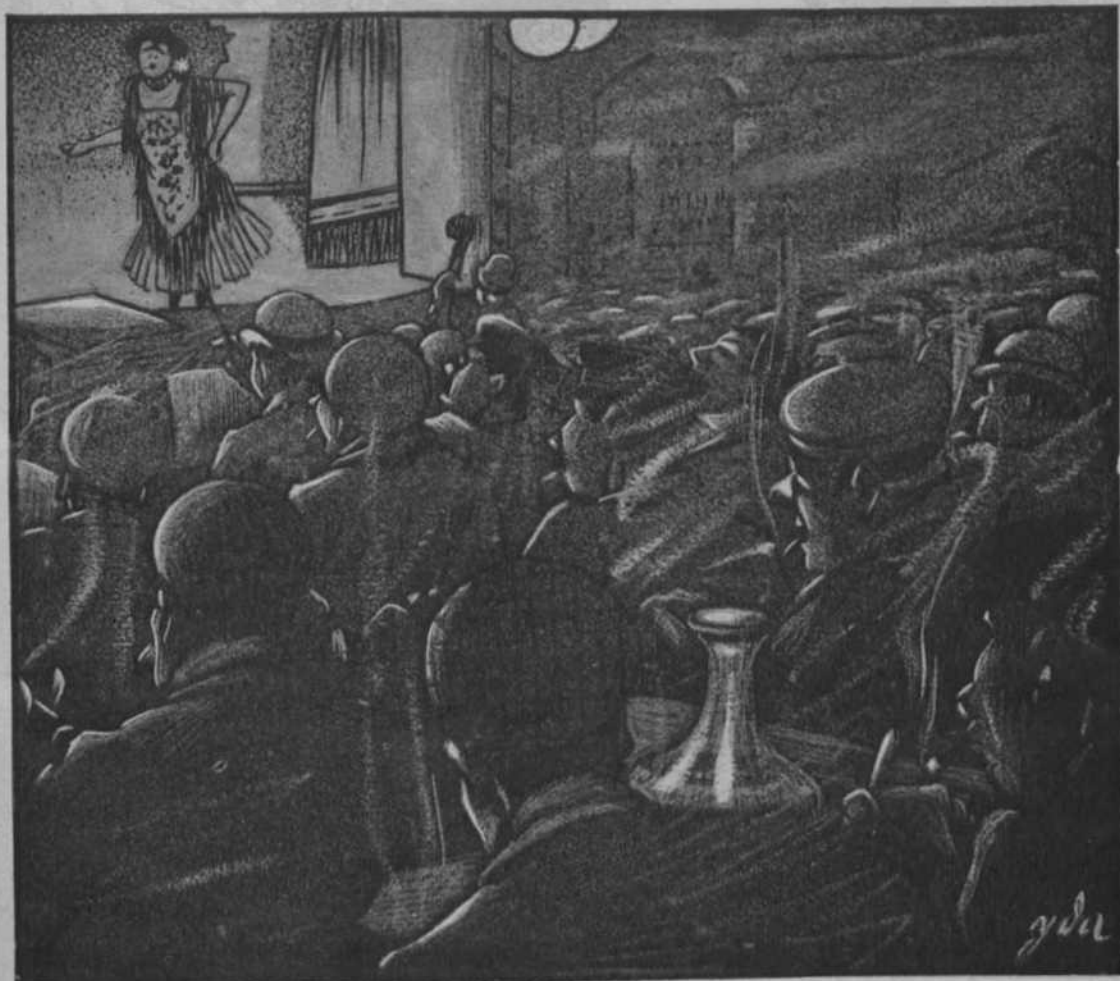
Es l' enemich que sempre ens atormenta,
y cossas mil inventa
per fernos enfadar. Ab ell se logra
anar cap al infern de correguda,
donchs may veureu que 'l seu carácter muda.
(¡Els parlo del dimoni de la sogra!)

La Carn es l' enemich que més m' agrada,
y en cambi, declarada
me te fa temps la guerra! ¡Sort impia!
Quan penso que la fam may se 'm acaba,
si per sort, jo trobés qui las pagava,
de costellas... ¡redeu, si 'n menjaría!

No se perque de mí la carn s' aparta.
¡Ditxós el que s' afarta,
de llebras y perdius, en temps de veda!
Lo qu' es jo, ni tan sols per medicina
puch menjarne... ¡Y aixó que la triquina
no 'm fa por, ni tampoch la glossopeda!

Per culpa de la Carn, quan jo tenia

TEATRO DE L' ABUNDANCIA (per Ida)

Onze típles, set flamencas,
sis gimnastas excelents,

café, copa y bona cara,
¡tot per trenta "sentiments"!

BALL DE TARDE (per *Pícarol*)

L' americana de las «paraulas de casament».

pochs anys, y no sabia
que 'ls talls també fan mal, si son molt grossos,
me vaig enamorar de la Constança,
que de carns, ne tenia en abundancia...
ly per poch que no hi deixo fins els ossos!

Ab aixó, de la Carn, Mon y Dimoni,
fugí. San Geroni,
segons diuen alguns per darse llistre,
d' aquests tres enemichs, sempre 'n fugia.
«Dimoni, Mon y Carn... ¡Tot es falsal...»
(Aixó, no es meu... Crech qu' es den Zarathustra.)

LLUIS G. SALVADOR

Entre amichs, l' un bastant comedit y l' altre un
esparver de primera forsa:

—No sé com t' ho has fet—diu el primer—per
arribar tan ràpidament a l' opulencia. Haurias de
ensenyarme el camí de la fortuna.

—Mira, noy: es molt senzill. Vajis ahont vajis, fes

sempre lo que vaig á dirte: Esgarrapada á la dreta;
esgarrapada á l' esquerra, y esgarrapada per tots
costats.

Un autor de calendaris dictava el seus pronóstichs
á una seva filla.

—Posa noya—li digué—«23 de agosto... Borrascas,
tempestades acompañadas de truenos y granizo.»

La filla:

—Pero papá: mira que 'l 23 de agost es el día del
teu sant.

El zaragossá, cayent en l' oportunitat del recort:
—Ah, sí, tens molta rabó. Donchs borra lo escrit y
pósahí: «23 de agosto: buen tiempo; temperatura es-
pléndida.»

En un saló de concerts:

—¡Y qué bé canta aquesta senyora!

—Admirablement!

—¡Y quina veu que té més frescal!

—Tant fresca que 'l seu pobre marit casi sempre
está costipat.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 30

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olin, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Próximamente aparecerá

LA CIUDAD DE BARCELONA

Itinerarios prácticos

— GUÍA LOP —

Un tomo en 8.º encuadernado, conteniendo 21 fotografados.— Vistas de la capital y dos detallados.

PLANOS DE BARCELONA

Uno total con pueblos agregados y otro parcial del casco antiguo

Precio 2 pesetas

REFORMAS SOCIALES

EL DESCANSO DOMINICAL

Ptas. 0'50

Las fiestas de Vilatrista

PROGRAMA SATÍRICH

DE LAS FIESTAS DE LA MERCÉ

Prenu 2 rals

Barcelona en camisa

REVISTA SATÍRICA

PER C. GUMÁ

Prenu 2 rals

BARCELONA AL DIA

REVISTA DE

J. M. CAPELLA

Ptas. 0'50

Barcelona á la vista

ALBUM DE FOTOGRAFÍAS

DE LA CAPITAL Y SUS ALREDEDORES

Un tomo, encuadernado. Ptas. 8

Als coleccionadors de

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Acaban de posarse á la venda las novas TAPAS pera encuadernar

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA — Dibuixadas per J. Triadó

Las tapas solas. Ptas. 2'50

Tapas y encuadernació. 3'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibranzas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebra á volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponents se 'ls otorgan rebuixas.

